

جدول 18 - انرژی اولیه و تقاضای انرژی برق					
2025	2020	2015	2010	2005	شاخص‌ها
تقاضای انرژی Mpte:					
289/7	221/8	167/3	123/6	91/7	تقاضای مطلق انرژی
107/2	84/3	65/3	49/5	36/2	بخش بازیافت
396/9	306/1	232/6	173/1	127/9	تقاضای کلی انرژی
3212	2567	2030	1586	1260	انرژی سرانه (Pte)
تقاضای انرژی برق Gwh:					
543/7	396/3	279/2	194/2	134/5	تقاضای خالص
10	10	12	15	19	مصرف داخلی و سطح اتلاف (درصد)
54/4	39/6	33/5	29/1	25/6	مصرف داخلی و اتلاف
598/1	435/9	312/7	223/3	160/1	تقاضای ناخالص

5 - تقاضا برای غذا و پیش‌بینی‌های مربوط به موازنه محصولات کشاورزی

مصرف مواد غذایی و پیش‌بینی تقاضا بر اساس جمعیت و پیش‌بینی‌های دموگرافیک و اقتصادی برای ترکیه انجام شده است. تولید غذا و نیاز به آن در درجه اول تحت تأثیر ملزومات غذایی جمعیت و سپس تحت تأثیر صنایع غذایی، سطح تقاضای دیگر استفاده‌کنندگان و تقاضای خارجی قرار می‌گیرند. جمعیت از 67/8 میلیون نفر در سال 2000 به 90/2 میلیون در 2025 خواهد رسید که خود مستقیماً تقاضا برای غذا را افزایش می‌دهد. عامل مهم دیگری که بر تقاضای غذا تأثیر می‌گذارد، تغذیه متوازن است که با افزایش رفاه در ترکیه و بهبود توزیع درآمد افزایش می‌یابد. تقاضا برای غذا تحت شرایط تغذیه‌ای کنونی در ترکیه ثابت می‌ماند. تغذیه وابستگی شدیدی به گیاهان¹ و غلات دارد. اگر محصولات غذائی به تحول از گیاه به

1 . Plants

حیوان¹ و همچنین حرکت به سمت محصولات غیر از غلات اولویت داده شود، تغذیه حالت متعادل تری پیدا می‌کند. در این تعادل تغذیه‌ای، تقاضا برای غذا کاملاً با وضعیت امروز متفاوت خواهد بود.

جدول 19 - تغییرات تقاضا برای غذا با توجه به افزایش جمعیت و تغذیه متوازن					
تقاضای 2025	تقاضای 2015	مصرف غذا 2001	فرایند دیگر 2001	تولید 2001	
الف) غذاهای گیاهی:					
11750	14000	14670	14871	29541	غلات
5860	5352	4326	874	5200	نشاسته
2705	2470	1986	326	2312	محصولات حاوی شکر
900	825	828	627	1455	حبوبات
525	480	391	469	860	محصولات دارای پوسته
370	338	277	2468	2745	دانه‌های روغنی
2255	1895	1239	-518	721	روغن نباتی
20742	18940	15479	8700	24179	غده‌های خوراکی
10820	9060	6855	3917	10772	میوه‌ها
243	222	179	-36	143	چای و قهوه
54	49	42	21	63	گیاهان دارویی و ادویه
1350	1235	850	72	922	نوشیدنی‌های الکلی
ب) غذاهای جانوری:					
7215	4117	1309	10	1319	گوشت
90	82	70	—	70	امعاء و احشاء
720	410	115	17	138	چربی حیوانات
18035	14410	7737	1759	9496	شیر
900	660	448	81	529	تخم‌مرغ
1805	1235	514	80	594	غذاهای دریایی

1 . Animal foodstuffs

بخش سوم: جایگاه جهانی ترکیه در 2023 و ترکیه چندوجهی¹

به منظور دستیابی به پیش‌بینی‌های اجتماعی و اقتصادی مطرح شده در بخش‌های اول و دوم این مقاله، لازم است ترکیه در جهان به جایگاهی دست یابد که در سال 2023 با این پیش‌بینی‌ها منطبق باشد. از این بابت ترکیه نسبت به گذشته با خطرات² و فرصت‌های³ بیشتری مواجه می‌شود. منبع اصلی این خطرات و فرصت‌ها تجدید ساختار جهانی است که از مدت‌ها پیش شروع شده و احتمالاً تا 2020 ادامه خواهد یافت. اولین و مهمترین کار این است که ترکیه جایگاه جهانی خود برای 2023 را نه بر اساس مفاهیم و روش‌های قدیمی قرن بیستم، بلکه بر اساس فلسفه و روش جدید در ساختارسازی جدید اوایل قرن بیست و یکم ایجاد نماید. از آنجایی که تعادل جدیدی در جهان ایجاد می‌شود، ترکیه به هر صورت جایگاهی در جهان خواهد داشت. جایگاه امنیتی و سیاسی ترکیه یکی از عوامل تعیین‌کننده عمده در ایجاد و حفظ تعادل جهانی است.

بنابراین در ادامه این مقاله ابتدا به تحلیل ساختارسازی جهانی پرداختیم. سپس جایگاه‌های مختلف جهانی با توجه به سیاست و امنیت و همگام با پیش‌بینی‌های اقتصادی و سیاسی ترکیه تعریف شده‌اند. سرانجام سطوح تطابق و تضاد جایگاه جهانی ترکیه در ساختار جدید جهانی و پیش‌بینی جایگاه‌های مختلف مورد تحلیل قرار گرفته است. در مورد جایگاه جهانی نهایی نیز توصیه‌هایی ارائه گردیده است.

(1) تجدید ساختار جهانی⁴

در اوایل قرن بیست و یکم به خاطر نیازهای اقتصادی و اجتماعی تجدید ساختار شروع شد. تعادلی که پس از پایان جنگ سرد برهم ریخته بود، دیگر قابل دستیابی نبود. تعادل جدید در تلاش است تا ساختاری

-
1. Multi - Faceted
 2. Risks
 3. Opportunities
 4. Global restructuring

سیاسی ایجاد کند که بر پایه برابری¹ و توزیع عادلانه‌ای² باشد که خود بر مبانی زیر ایجاد گردیده باشد: اقتصاد و امنیت در سایه رفع نیاز جهانی به انرژی و مواد خام، گسترش تجارت جهانی در سایه قوانین اقتصاد بازار آزاد، مطالعه برای حفظ ثبات مالی در سطح جهانی، گسترش تعادل دموگرافیک در جهان، کاهش فقر و افزایش رفاه جهانی.

معمار تجدید ساختار و تعادل جدید جهانی، ایالات متحده آمریکا است. در مقایسه با سایر کشورها، آمریکا با ملزومات اقتصادی و امنیتی تجدید ساختار تقابل³ بیشتری دارد. علاوه بر این، از نظر توانایی⁴ اقتصادی، سیاسی، نظامی و تکنولوژیکی، آمریکا تنها کشوری است که می‌تواند نظم نوین را در حیطه جهانی ایجاد نماید.

مهمترین منطقه برای تجدید ساختار جهانی اروسیا⁵ است. از دیدگاه تمام شاخص‌هایی همانند منابع طبیعی، جمعیت، و رشد اقتصادی، این منطقه منبع رفاه جهانی و جدال بر سر این رفاه است و همزمان در این دوره جدید مهم‌ترین منبع تهدیدات⁶ جدید امنیتی به شمار می‌رود. اروسیا از اروپا - شامل گیبالتار⁷ و شمال آفریقا - در مرز اقیانوس اطلس شروع شده و تا آسیای شرقی در اقیانوس آرام ادامه می‌یابد.

نظم نوین جهانی بر پایه دو محور عمده و همچنین چندسویه‌نگری ساخته می‌شود. محور جنوب شرقی تحت رهبری آمریکا است و شامل شرکای سیاسی جهانی آمریکا، ائتلاف‌های منطقه‌ای و کشورهایی که با آن همکاری دارند، می‌شود. محور شمال غربی بالقوه قاره اروپا و حتی روسیه را دربر می‌گیرد.

محور جنوب شرقی که توسط آمریکا ایجاد شده از سه حلقه ارتباطی تشکیل شده و پیش‌بینی می‌شود که تا سال 2020 تکمیل شود. این سه حلقه خاورمیانه، آسیای جنوب شرقی و کشورهای حوزه اقیانوس آرام

1. Mutuality
2. Fair distribution
3. Interface
4. Capacity
5. Eurasia
6. Threats
7. Gibraltar

هستند.

یک مؤلفه مهم در تجدید ساختار جهانی، بازسازی معماری¹ امنیتی جهانی است. امریکا در این زمینه نقش رهبر دارد. علاوه بر نقش رهبری، امریکا در حال ایجاد سه ساختار امنیتی اصلی در منطقه اروسیا است. این ساختارهای امنیتی در جنوب شرقی مدیترانه با مرکزیت قبرس، جنوب غرب آسیا با مرکزیت افغانستان و حوزه اقیانوس آرام با مرکزیت اندونزی قرار دارند.

www.csr.ir

2 - جایگاه جهانی ترکیه: ترکیه چندوجهی

پیش‌بینی² اصلی برای جایگاه جهانی ترکیه، ایجاد ترکیه چندوجهی است.

تعریف ترکیه چند وجهی

ترکیه در بین دو محور تجدید ساختار جهانی یعنی جنوب شرقی و شمال غرب همچون تکیه‌گاهی است که با امریکا و اتحادیه اروپا که کشورهای اصلی در این دو محور هستند روابط و شراکت سیاسی، امنیتی، اقتصادی، تجاری و اجتماعی دارد؛ از این روابط برای ایجاد رفاه و ثبات برای خود و منطقه استفاده می‌کند؛ به این منظور خط‌مشی‌های³ سیاسی، اقتصادی و تجاری مناسبی اجرا می‌کند؛ همکاری‌ها و شراکت‌های دوجانبه و چندجانبه منطقه‌ای ایجاد می‌کند و با سیاست‌های فعالانه در سازمان‌های بین‌المللی از این روابط و شراکت‌ها حمایت می‌کند.

مرکز تحقیقات استراتژیک

-
1. Architecture
 2. Forecast
 3. Policies

دلایل وجود ترکیه چندوجهی

ترکیه یکی از کشورهایی است که در تجدید ساختار جهانی عامل توازن به حساب می‌آیند.

این کشور در جایگاه جهانی خود به عنوان تکیه‌گاه بین دو محور¹ اصلی شمرده می‌شود. اگر ترکیه با تمام عوامل اقتصادی، امنیتی و سیاسی برای خود جایگاه کاملی در یکی از این محورها ایجاد کند و روابط خود با محور دیگر را به حداقل برساند، ایجاد توازن جهانی مشکل‌تر شده و ترکیه احتمالاً از هر دو محور عقب کشیده شده و به صحنه چالش‌ها² تبدیل می‌شود. این امر در منطقه نیز عدم ثبات ایجاد خواهد کرد. از دیدگاه ترکیه کشورهای نزدیک منطقه اهمیت زیادی دارند. ترکیه باید با حفظ اولویت‌های خود، با کشورهای منطقه شراکت و روابط برقرار سازد. در حالی که همزمان از نظر سیاسی، امنیتی، تجاری و اقتصادی به سیاست‌ها و استراتژی‌های دو محور نیز توجه دارد.

همکاری صرف با دو محور بدون توجه به اولویت‌ها و روابط و شراکت منطقه‌ای تعادل روابط ترکیه با کشورهای منطقه را برهم می‌زند. این امر اجرای سیاست‌های منطقه‌ای دو محور را محدود ساخته و خود به بی‌ثباتی منجر می‌شود.

3 - جایگاه سیاسی جهانی ترکیه

جایگاه سیاسی جهانی ترکیه چندوجهی با چهار عامل اصلی ساخته می‌شود.

ایجاد همگرایی³ با اتحادیه اروپا: به معنای رابطه متحدالشکل بین اتحادیه گمرک‌ها⁴ و عضویت کامل در اتحادیه اروپاست. معیارهای اتحادیه اروپا با توجه به هنجارهای کنونی همواره راهنمای ترکیه بوده است. هدف سیاسی از همگرایی ترکیه با اتحادیه اروپا، عضویت کامل است. با وجود این حتی اگر عضویت کامل

-
1. Axes
 2. Conflict
 3. Integration
 4. Customs Union

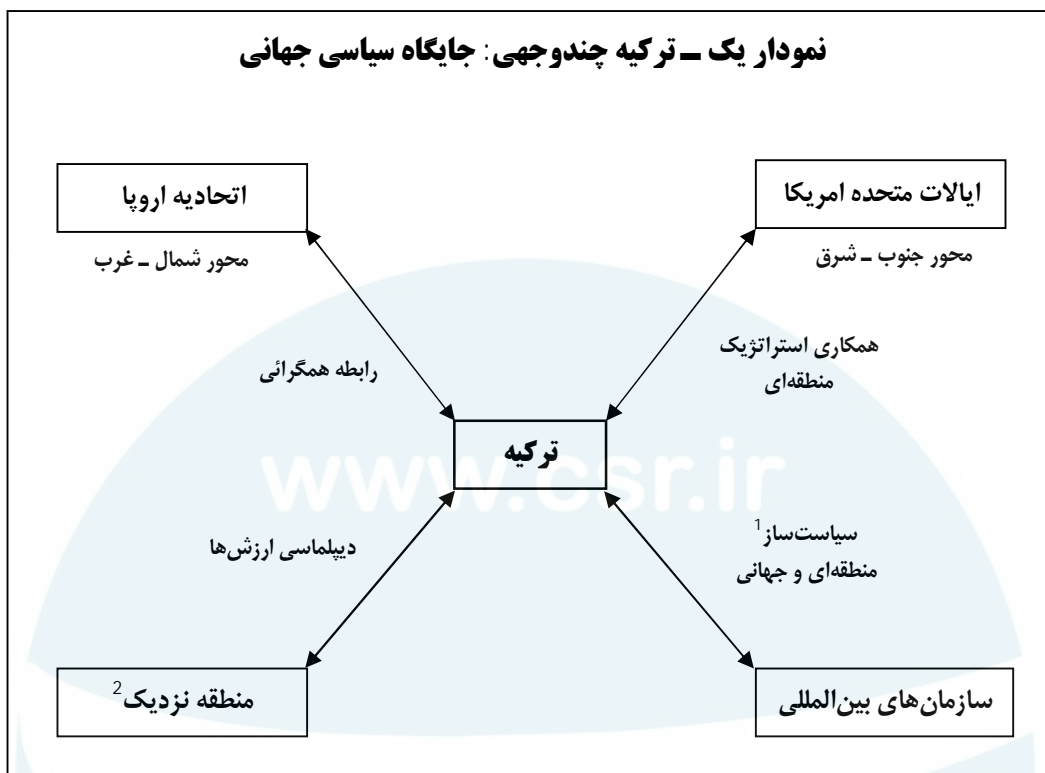
حاصل نشود، سایر اشکال همگرایی ایجاد شده با اتحادیه اروپا باعث محدود ساختن پیش‌بینی‌های کلی جایگاه جهانی ترکیه نشده و یا مانع آنها نمی‌شود.

همکاری استراتژیک منطقه‌ای با ایالات متحده: ترکیه نباید یک شریک کامل سیاسی یا بعبارت دیگر، استراتژیک، محور جنوب - شرقی که توسط امریکا ایجاد می‌شود، باشد. رابطه سیاسی ترکیه با امریکا باید بر مبنای همکاریهای استراتژیک در حیطه اجتماعی، انرژی، تجارت، امنیت و منطقه‌ای باشد.

دیپلماسی ارزش‌ها¹ با منطقه: ترکیه باید بر اساس دیپلماسی ارزش‌ها با کشورهای منطقه ارتباط داشته باشد. به خاطر تفاوت‌های مذهبی ترکیه نمی‌تواند الگوی سیاسی کاملی برای کشورهای منطقه باشد. اما می‌تواند در مورد ارزش‌های معاصر همانند دموکراسی و حقوق بشر، نهادهای دموکراتیک، هنجارهای قانونی بین‌المللی، تساوی زن و مرد، حقوق زنان و غیره نمونه باشد. ترکیه می‌تواند این ارزش‌ها را از طریق دیپلماسی ارزش‌ها به کشورهای منطقه انتقال دهد.

سازندگی سیاسی منطقه‌ای و جهانی با سازمان‌های بین‌المللی: ترکیه باید در مسائل منطقه‌ای و جهانی در سازمان‌های بین‌المللی که عضو آنها است سیاست‌گذاری و مداخله کند. ترکیه باید مشارکت خود در نهادهای بین‌المللی را افزایش دهد، بنیان‌گذار و رهبر نهادهای منطقه‌ای باشد و در پیکره‌های مدیریتی نقش داشته باشد.

مرکز تحقیقات استراتژیک

1. Policy maker

2. Nearby

4 - جایگاه امنیتی جهانی ترکیه

جایگاه امنیتی جهانی ترکیه، یک جایگاه کلیدی و تکیه‌گاه در تجدید ساختار جهانی و به ویژه در معماری امنیتی جهان به حساب می‌آید. ترکیه باید یک جایگاه امنیتی جهانی بسازد که در مقیاس‌های امنیت جهانی¹ و تجدید ساختار جهان نقطه تعادل را تشکیل دهد. ترکیه باید در معماری جدید امنیتی جهان در خط مقدم باشد. جایگاه امنیتی جهانی ترکیه از چهار عامل تشکیل می‌شود.

همکاری منطقه‌ای با ایالات متحده در سطح بالا: ترکیه باید با امریکا در مقابله با تهدیدهای امنیتی منطقه همکاری کرده و دو نظام امنیتی اصلی تشکیل شده توسط امریکا را بسازد؛ همکاری‌های اطلاعاتی را وسیع تر سازد؛ در ایجاد نیروی بازدارنده همکاری کند؛ به مقامات نظامی امریکا اجازه دهد تا در چارچوب

1. Global Security Scales

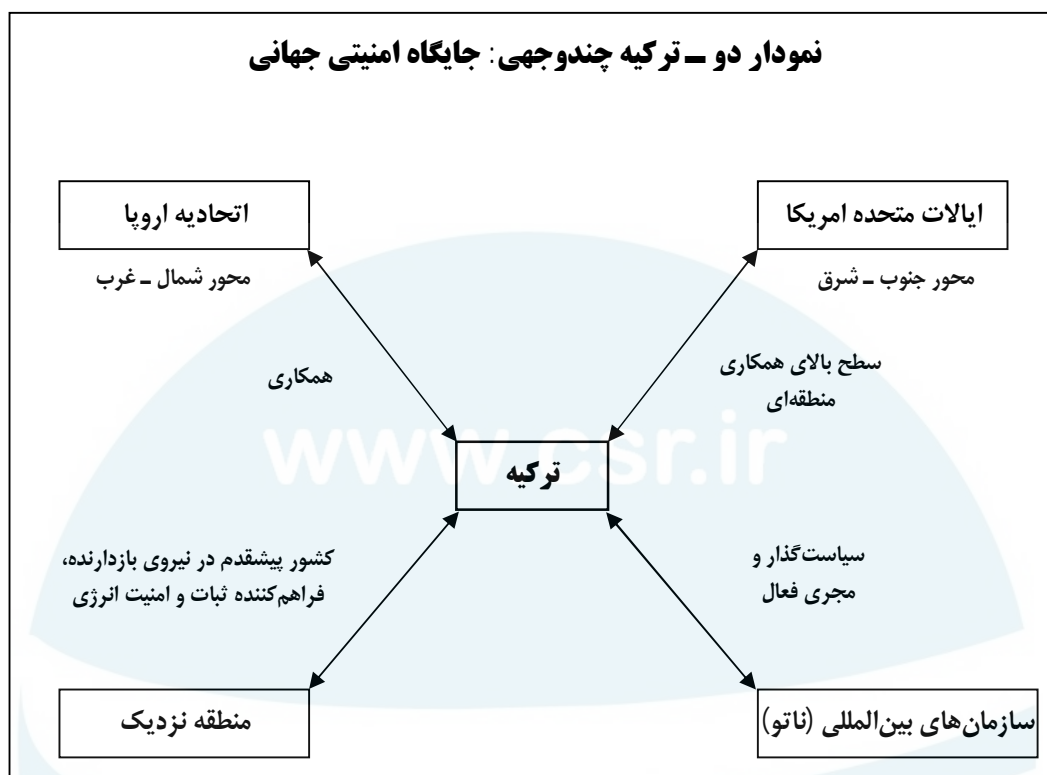
ناتو از امکانات ترکیه استفاده کنند؛ در توسعه و تعلیم استانداردهای نظامی در کشورهای منطقه همکاری کند؛ و در زمینه امنیت انرژی مساعدت نماید. ترکیه باید به عنوان یک نیروی ایجاد ثبات و نه نیروی مداخله‌گر در واحدهای ائتلافی ایجاد شده توسط ایالات متحده همکاری کند.

همکاری با اتحادیه اروپا: ترکیه باید با هدف ایجاد نیروی بازدارنده و تضمین ثبات در زمینه‌های مورد علاقه مشترک ترکیه و اتحادیه اروپا همکاری‌های منطقه‌ای محدود داشته باشد.

تشکیل نیروی بازدارنده و منبع ثبات در منطقه نزدیک: ترکیه باید به عنوان یک کشور پیشگام در منطقه نزدیک که سرشار از تهدیدها است به عنوان یک نیروی بازدارنده و منبع ثبات عمل نماید. فعال بودن در نیروهای بازدارنده در خارج از مرزها با هدف کاهش تهدیدها و از طریق گسترش روابط دوجانبه با کشورهای منطقه صورت گیرد، تا امنیت را برای حمل و نقل و همچنین منابع وسیع انرژی منطقه تأمین نماید.

سیاست‌ساز و مجری فعال در سازمان‌های بین‌المللی: ترکیه باید از گسترش دامنه نفوذ ناتو در مقوله ایجاد امنیت بین‌الملل حمایت کند، از شراکت ناتو در برنامه‌های نیروی مداخله‌گر اضطراری و حافظ صلح حمایت نماید و در حیطه‌های مرتبط با آن سیاست‌ساز و مجری فعال باشد.

مرکز تحقیقات استراتژیک

5 - جایگاه اقتصادی، اجتماعی، تجاری و انرژی ترکیه در جهان

از نظر جایگاه اجتماعی، وضعیت اقتصادی، اجتماعی، تجاری و انرژی ترکیه در جهان به همراه جایگاه سیاسی و امنیتی، سومین بازو به حساب می‌آید. به همان صورت که جایگاه ترکیه از نظر مسائل اقتصادی، اجتماعی، تجاری و انرژی با جایگاه جهانی و امنیتی آن ارتباط دارد، این جایگاه ارتباط مهمتری با پیش‌بینی‌های مرتبط با شاخص‌های بنیادی ترکیه که در قسمت‌های اول و دوم این مقاله مطرح شده‌اند، پیدا می‌کند.

جایگاه جهانی ترکیه از نظر اقتصادی، اجتماعی، تجاری و انرژی در چهار عامل اصلی زیر تعریف شده است.

شراکت تجاری و اقتصادی زیاد با اتحادیه اروپا: در تلاش برای افزایش روابط منطقه‌ای در جهان، اتحادیه اروپا باید شریک اصلی اقتصادی و تجاری ترکیه باشد. روابط دوجانبه تجاری و سرمایه‌گذاری باید

گسترش یابند. همزمان ترکیه با استفاده از کریدور شرق - غرب چهارمین شاه‌رگ تأمین انرژی اروپا باشد. با توجه به این که جمعیت اروپا رو به پیری و کاهش است، ترکیه می‌تواند در چارچوب سیاست مهاجرت، تأمین‌کننده نیروی کار اروپا باشد.

شراکت دوجانبه و همکاری منطقه‌ای با ایالات متحده: ترکیه باید در زمینه‌های سرمایه‌گذاری مستقیم و سرمایه‌گذاری مالی، روابط اقتصادی خود با آمریکا را تقویت کند. شراکت تجاری باید بیشتر در چارچوب پروژه خاورمیانه بزرگ آمریکا صورت گیرد. منطقه‌ای‌گرایی و الزام به پیروی از رژیم تجاری آمریکا، گسترش روابط تجاری با آمریکا را محدود می‌کند. توسعه و غنی‌سازی کریدور شرق - غرب در سیاست‌های انرژی باید از دیگر جنبه‌های همکاری‌های منطقه‌ای باشد.

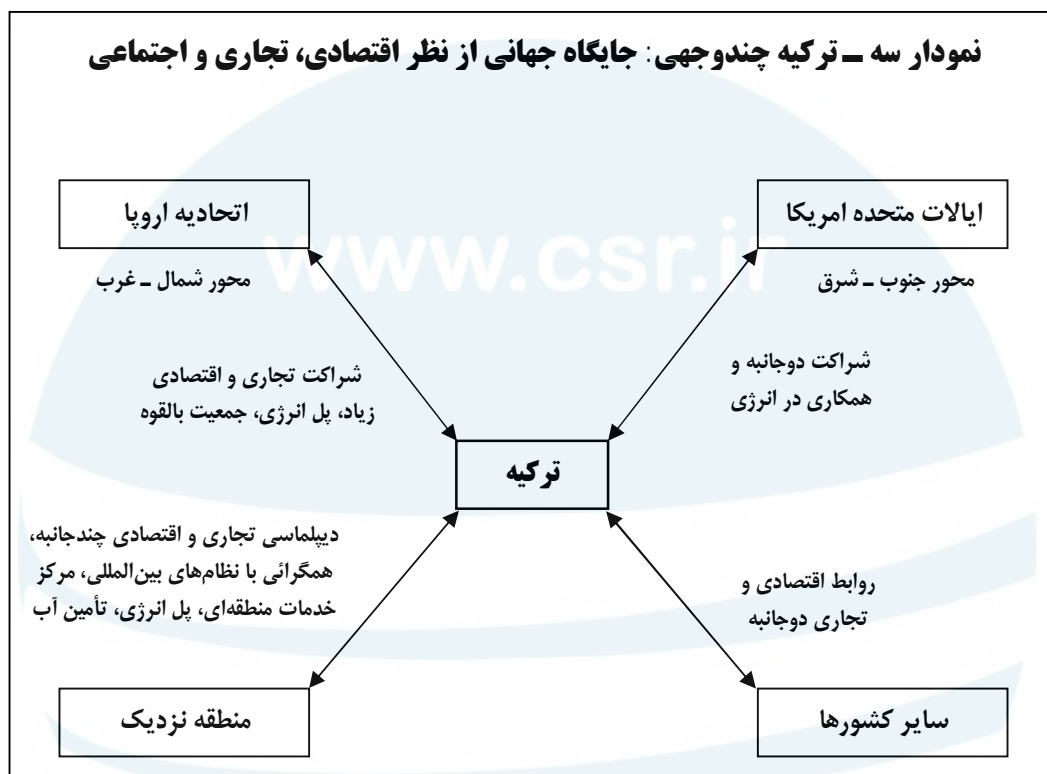
دیپلماسی تجاری و اقتصادی چندجانبه با کشورهای منطقه: کشورهای نزدیک در منطقه نقش مهمی در جایگاه جهانی تجاری و اقتصادی ترکیه دارند. در روند حرکت به سمت جهانی‌سازی، ترکیه باید روابط تجاری و اقتصادی خود با کشورهای منطقه و حداقل آنهایی که عضو اتحادیه اروپا هستند، افزایش دهد و در منطقه به عنوان یک رهبر ظاهر شود تا صرفاً به اتحادیه اروپا وابسته نباشد.

به این دلیل ترکیه باید عملکردهای نهادهای رو به گسترش اقتصادی و بازرگانی و مقررات کشورهای منطقه را در نظر داشته باشد؛ زیرساخت‌های قانونی ایجاد کند که با سیستم بین‌المللی مطابقت کند؛ حرکت به سوی اقتصاد بازار را سرعت بخشد؛ جریان کالا و سرمایه در بازارهای جهانی و منطقه‌ای را تسهیل کند؛ در کشورهای منطقه به طور مشترک سرمایه‌گذاری کند؛ و در کشورهای منطقه شراکت اقتصادی و سازمان‌های همکاری ایجاد نماید. ترکیه در منطقه خود باید به عنوان مرکز خدمات منطقه‌ای، پل انرژی و منبع تأمین آب ظاهر شود.

روابط دوجانبه با سایر کشورها: ترکیه باید روابط تجاری و اقتصادی خود با دیگر کشورها را فراتر از محدوده‌های جغرافیایی و در سایر مناطق گسترش دهد. ترکیه باید به روابط خود با کشورهای اولویت دهد

که در توازن جدید انرژی قرار می‌گیرند و سهم مهمی در تأمین انرژی در دوره آینده دارند. (مناطقى مانند

افریقای مرکزی و آفریقا در حوالی صحرای کبیر).

مرکز تحقیقات استراتژیک